

Netwerkmiddag op perron ³/₄

Op dinsdag 16 mei 2017 in Transfer 3 | 4 op NS-station Deventer

Ruim 30 leden kwamen naar de netwerkmiddag in de voormalige stationsrestauratie op perron 3/4 van Station Deventer. Deze ruimte, met eigen in- en uitcheckpaal, is sinds enige tijd in gebruik als dependance van ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten. Een bijzondere maar ook praktische ruimte, NVMB-leden komen immers veelal per trein naar de netwerkbijeenkomsten. En de geluiden van piepende remmen en omroepberichten die in de ruimte doordrongen droegen eerder bij aan de bijzondere sfeer dan dat ze stoorden.

– Charlotte Sienema –

Een overkoepelend thema was er deze middag niet. Het programma was veelzijdig met aandacht voor bibliotheektechnische en muziekinhoudelijke onderwerpen.

RDA, ISBD en FRBR

Het spits werd afgebeten door Peter Schouten, kennismanager bij bibliotheek-adviesbedrijf Ingressus uit Rotterdam. Hij praatte ons bij over de ontwikkelingen die het catalogiseren heeft doorlopen sinds het uitkomen van de 12-delige reeks Regels voor de Titelbeschrijving (FO-BID, 1978-1994). De Regels gingen uit van de ISBD-standaard (International Standard Bibliographic Description). Probleem in deze standaard was de catalogusbouw, geregeld in band 3: deze was voor ieder land verschillend.

Om dit te ondervangen wordt sinds 1998 gewerkt aan de ontwikkeling van FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records). FRBR onderscheidt verschillende logische niveaus in bibliografische data: 'werk' (bijv. het Requiem van Mozart), 'expressie' van een werk (bijv. een specifieke uitvoering van dit werk), 'manifestatie'

Peter Schouten

van een expressie (een uitgave van deze uitvoering op CD) en 'item' (een specifiek exemplaar van deze CD). Aan al deze niveaus kunnen actoren (personen/corporaties) worden gekoppeld. Tegenover de uniforme titel van de ISBD staat dus het 'werk' van FRBR.

RDA (Resource Description and Access) is de opvolger van de ISBD-catalogiseerstandaard. RDA gaat uit van het FRBR-concept en beschrijft dus de inhoud van het 'werk' in plaats van de publica-

tie als object. Momenteel wordt een proef gedaan met een speciaal invoerformat voor RDA, RIMMF (RDA in Many Metadata Formats). Als testmateriaal worden de verschillende 'manifestaties' van Max Havelaar (Multatuli) gebruikt.

Het regelwerk voor RDA/FRBR is ondergebracht in de RDA-toolkit. Verkrijgbaar in abonnementsvorm en gebaseerd op gedeelde workflow ('best practices'). Cursussen RDA/FRBR kunnen worden gevolgd bij de GO, bij Ingressus en (online) bij de Library of Congress.

Reinbert de Leeuw

Na een korte theepauze vertelde muziekjournalist en -criticus Thea Derks over haar in 2014 verschenen biografie Reinbert de Leeuw, *mens of melodie*. Een boek dat veel stof had doen opwaaien omdat De Leeuw zich niet kon vinden in het feit dat in het boek biografische elementen waren opgenomen. Thea wilde haar boek persé uitbrengen en deed dat uiteindelijk in het geheim bij een andere dan de oorspronkelijke uitgever. Over dit moeilijke en moeizame uitgaveproces vertelde ze bevolgen en emotioneel en dit leidde ertoe dat de inhoud van haar boek, door tijdgebrek, wat minder aandacht kreeg.

Als eerste muziekvoorbeeld kregen we een fragment van De Leeuws orkestwerk *Der nächtliche Wanderer* te horen. Een werk dat in première ging in de ZaterdagMatinee op 1 februari 2014 in het Amsterdamse Concertgebouw. Het boek kwam kort hierna uit en besteedt nog aandacht aan deze première.

Harry Bannink

– redactioneel –

Het zit blijkbaar in de lucht. Harry Bannink wordt van alle kanten op de sokkel geplaatst die hij verdient! Het eerste deel van een tweedelige biografie is net uit (zie rubriek Verschenen), geschreven door een Enschedeër. Bannink heeft lang in Enschede gewoond. Verder gaat er in oktober een liedjesprogramma langs de theaters. Zangeressen Lone van Roosendaal, Renee van Wegberg en Annick Boer brengen: Op een mooie Pinksterdag. De voorstelling is een hommage aan de drie grote componisten van het Nederlandse lied: Ruud Bos, Joop Stokkermans en Harry Bannink. En dan heeft Gijs Groenteman een vijfdelige podcast gemaakt over 's Neerlands beste 'toonzetter'. Deze kun je gratis downloaden van [iTunes](#). In de [Volkskrant](#) trapte hij af met een toegelichte playlist van zijn persoonlijke Bannink top 20. Jaren geleden schreef ik in de [Nieuwsbrief](#) een column over Bannink met als strekking dat zijn genie niet genoeg erkend werd. Het is fijn om te merken dat sommige dingen vanzelf goedkomen. Een goede zomer en tot aan de andere kant van de IAML-conferentie in Riga!

Thea Derks en Eric van Balkum

Thea gaf een korte biografische schets van De Leeuws jeugd en studietijd en eindigde met een opname van *Three places in New England* van Charles Ives. De Leeuw, die in zijn studietijd aan het Haags Conservatorium vooral kennismakte met componeren volgens de strenge regels van het serialisme, ervoer *Three places* als totale vrijheid. Het bleek van grote invloed op zijn eigen composities.

Meerwaarde van de muziekcollecties

Onder het genot van een hapje en een drankje vertelde Jos Oegema, consultant collecties in Bibliotheek Deventer, dat de bibliotheek in 2018 een nieuw pand gaat betrekken aan de Stroommarkt. Belangrijke vraag: wat verhuist er mee naar dit nieuwe pand. Jos staat onder druk om de CD-collectie de deur uit te doen en is op zoek naar de aanvullende waarde van deze collectie en van de muzikafdeling als geheel. In de discussie met de zaal kwamen twee dingen naar voren. Ten eerste blijkt dat 'zien doet lenen'. De aanwezigheid van een fysieke collectie CD's leidt tot een groter aantal aanvragen bij de CDR. Een kennismakingscollectie werkt dus goed in een openbare bibliotheek. Een ander idee was om muziek met de jeugdafdeling te laten integreren. Dit in het kader van het project (Méér) Muziek in de klas.

Met een drankje praatten we nog wat na. Het was een mooie middag!

Fonos-archief naar Muziekweb

Muziekweb heeft in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid een grote collectie Nederlandse muziek toegankelijk gemaakt. Dit zogenaamde Fonos-archief bestaat uit gedigitaliseerde muziek van Nederlandse bodem, die teruggaat tot de jaren 50.

Fonos.nl was een dienst van Beeld en Geluid waarbij klanten Nederlandse muziek die niet meer in de reguliere handel verkrijgbaar was, op cd konden bestellen. Deze unieke verzameling met vaak zeldzaam en onbekend materiaal is een fantastische toevoeging aan de collectie van [Muziekweb](https://muziekweb.nl). Het Nederlandse muzikale erfgoed komt op deze manier opnieuw beschikbaar voor een breed publiek.

Beeld en Geluid heeft ruim 5.000 cd's uit het Fonos-archief aan Muziekweb overgedragen. De Fonos-catalogus bevat onder meer muziek van tv-series als *De Familie Knots*, *De Stratemaker-opzeeshow* en *Pipo de Clown*, maar ook van Conny Stuart, Snip & Snap, Neerlands Hoop in Bange Dagen, ZZ & De Maskers, Ekseption, Golden Earring en talloze andere Nederpop-klassiekers.

Van alle cd's zijn op muziekweb.nl fragmenten van 30 seconden te beluisteren, in bibliotheken de complete tracks. De albums worden daarnaast voorzien van uitgebreide informatie zoals hoesafbeeldingen en tracktitels. De cd's zijn niet te koop, maar wel te lenen voor bibliotheekleden.

Muziektour Rijksmuseum

- Muziek in de media -

Het Rijksmuseum besteedt speciale aandacht aan muziek met een nieuwe muziektour. De tour leidt je in anderhalf uur langs 20 werken: schilderijen met muzikale onderwerpen, muziekinstrumenten en andere objecten, waarbij filmpjes en interviews met musici de stukken toelichten. Onder andere violiste Janine Jansen, RCO chef Daniele Gatti, pianist Brautigam, dirigent en organist Ton Koopman en fluitiste Lucie Horsch.

De tour is ontwikkeld met geld van de Bankgiroloterij. Van een gift van 580 duizend euro wordt een muziekprogramma opgezet met concerten waarin instrumenten uit de collectie worden bespeeld.

Zo speelde pianist Ronald Brautigam als primeur op de vergulde Érard-vleugel die begin 19de eeuw nog door Lodewijk Napoleon is bespeeld.

Dat het Rijksmuseum drie jaar geleden een speciale conservator voor de muziekcollectie aantrok, is bijzonder. In de negentiende eeuw startten veel grote musea een instrumentencollectie. Maar de internationale trend is dat de muziekconservator eerder wordt ontslagen dan dat er iemand wordt aangetrokken.

Geanimeerde Reinbertlezing voor muziekbibliothecarissen van de NVMB

Thea Derks deed op haar blog verslag van haar belevenissen op onze netwerkmiddag. Zij wist de levendige sfeer in woorden te vatten. Wat een auteur!

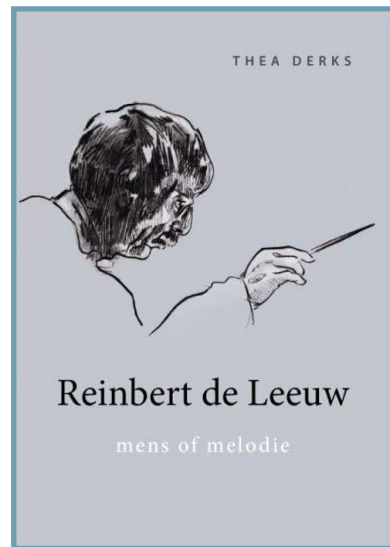
– Thea Derks –

Op dinsdag 16 mei gaf ik een lezing over mijn biografie [Reinbert de Leeuw: mens of melodie](#) tijdens de netwerkdag van de Nederlandse Vereniging van Muziekbibliotheken (NVMB). Plaats van handeling: de sfeervolle voormalige wachtruimte op perron drie van station Deventer. Het werd een geanimeerde en memorabele middag. Voor mij was het heel bijzonder om voor dit selecte gezelschap van zo'n dertig muziekbibliothecarissen te mogen spreken. Met velen van hen heb ik uitvoerig contact gehad tijdens het onderzoek voor mijn boek. Sommigen ken ik persoonlijk, met anderen heb ik alleen telefonisch of per e-mail contact onderhouden. Het was leuk nu ook hun gezichten erbij te zien.

Opwaaiend stof

Na een boeiende lezing van Peter Schouten (kennismanager bij Ingressus) over de nieuwe catalogiseerstandaard RDA (Resource, Description & Access) is het mijn beurt. Charlotte Sienema van

de programmacommissie geeft een korte, maar levendige introductie. De oren van de aanwezigen zijn meteen gespitst als zij meldt dat 'de biografie veel stof heeft doen opwaaien'. Zodra ik achter mijn microfoon plaatsneem en opper dat men mij gerust mag interromperen, komt er een vraag uit de zaal: 'Hoe zat het nou

precies met al dat opwaaiende stof?' Terwijl ik vertel over de wonderlijke gang van zaken rond ontstaan en verschijning van mijn biografie is het 'oh' en 'ah' en 'tssss' niet van de lucht.

Fietsassen vol biografieën

– Over de uitgever die laaiend enthousiast is over mijn manuscript maar onmiddellijk afhaakt bij het eerste protest van Reinbert de Leeuw. – Over het in het diepste geheim voorbereiden van de uiteindelijke publicatie met Dolf Weverink van [Leporello Uitgevers](#). – Over hoe die op de dag van verschijnen met fietstassen vol exemplaren rondgaat bij de verzamelde boekhandels. – Over De Leeuws publiekelijk geventileerde woede die echter nooit geconcretiseerd wordt in feitelijke bezwaren.

Het was een dollemansrit door een achtbaan aan emoties en stress, die dankzij de vele lovende kritieken toch de moeite waard is gebleken. Ook als ik hierna spreek over leven en werk van Reinbert de Leeuw, toont iedereen zich zeer betrok-

ken. Zo memoreert oud-muziekbibliothecaris Gert Floor hoe hij Maria Stroo, de eerste pianolerares van Reinbert nog heeft gekend. Ook diens docent aan het Muzieklyceum Jaap Spaanderman ligt bij hem en anderen nog goed in het geheugen.

Schönberg met Microsoftbliepjes

Eric van Balkum start bereidwillig vanaf een laptop de meegebrachte muziekvoorbeelden in. Ik leerde hem al tijdens mijn studie muziekwetenschap kennen als catalogiseerder van de onvolprezen, maar inmiddels helaas opgeheven bibliotheek van het Muziekcentrum van de Omroep. Daar heb ik vele uren doorgebracht en beheerder Martie Severt – nu penningmeester van NVMB – heeft voor mijn onderzoek zelfs speciaal nieuwe boeken aangeschaft.

Dat fragmenten uit Schönbergs Tweede Strijkkwartet worden verlevendigd met bliepjes en piepjes van Microsoft, stationsmeldingen en het lawaai van voorbijrazende intercity's maakt de sfeer er alleen maar geanimeerder op. Net als de spontane uitroep: 'Reinbert!' van voorzitter Jantien Dubbeldam bij het met een harde klap openvallende raam. Een auteur kan zich geen betrokkener en empatischer publiek wensen.

Bestaansrecht muziekbibliotheek

Na mij snijdt Jos Oegema, (consulent collecties van Bibliotheek Deventer) het probleem aan van de krimpende, of zelfs geheel opgeheven muziekafdelingen in de openbare bibliotheken. 'Wij hebben 5000 cd's, die elk vier à vijf keer per jaar worden uitgeleend', zegt ze. De aanwezigen zijn hoorbaar onder de indruk.

Dat geldt echter niet voor haar nieuwe directeur, die zich afvraagt of de bibliotheek überhaupt nog wel cd's moet aanbieden. 'De populairste boeken gaan namelijk zo'n tien keer van de plank, dus afschaffen lijkt voor de hand te liggen.' Peter Schouten riposteert dat wetenschappelijke werken maar nul tot één keer worden uitgeleend. 'Moeten we die dan ook maar wegdoen?'

Fysieke cd-collectie triggert nieuwsgierigheid

Hoe kunnen de muziekafdelingen hun bestaansrecht behouden is de vraag. Dat kan bijvoorbeeld door het aanbieden van Spotify-lijsten, oppert iemand. Meerdere mensen wijzen erop dat de fysieke aanwezigheid van cd's in de bibliotheek belangrijk is. Want juist doordat mensen kunnen struinen in het aanbod worden zij nieuwsgierig. De ervaring is dat leden van bibliotheken met een uitgebreide muziekcollectie vaker cd's aanvragen bij de Centrale Discotheek Rotterdam.

Onder het genot van een drankje en een hapje wordt nog stevig nagepraat en signeer ik enkele exemplaren van mijn biografie. Ik keer huiswaarts in de hoop dat deze muziekbibliothecarissen nog lang hun mooie en nuttige werk mogen blijven doen. – Zonder hun hulp en toewijding had ik mijn biografie nooit kunnen voltooien.

Muziek heilzaam voor dementerenden

Al eerder bleek dat favoriete muziek diepe herinneringen kunnen oproepen bij mensen in een vroeg stadium van dementie. Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat nu ook te gelden voor mensen in diepe dementie.

Met het zogenaamde 'Music & Memory-programma' kregen bewoners van zo'n 200 verpleeghuizen een afspeellijst te horen met favoriete liedjes uit hun jeugd en de jaren erna. De muziek werd samengesteld door familieleden, kennissen en verzorgers. Het programma liep ruim drie jaar. Vervolgens werd hun medicatiegebruik vergeleken met andere dementerende bewoners. De resultaten zijn veelbelovend. Eén op de vijf bewoners is inmiddels gestopt met het innemen van antipsychotica, terwijl dat voor het muziekprogramma één op de zes was. Ook gebruiken ze minder anti-angstmedicatie. In tehuizen waar ze niet werken met het muziekprogramma, is geen duidelijke afname te zien. De muziek kalmeert en brengt diepe herinneringen terug bij mensen met dementie – ook in een vergevorderd stadium. Daardoor raken ze sneller in gesprek, zowel met familieleden als onderling. In de verpleeghuizen

die met het muziekprogramma werken, hadden bewoners minder last van gedragsproblemen. Voor bibliotheken is dit gegeven een goede aanleiding om de muziekcollections voor kwetsbare groepen in te zetten. Kwetsbare groepen (jeugd, analfabeten, ouderen etc.) zijn immers de nieuwe focus van openbare bibliotheken. In 2015 ging in de OBA de pilot [Muziek op Maat](#) van start. In het kader van dit [project](#), dat wordt uitgevoerd in samenwerking met Muziekweb, kan er een iPod shuffle geleend worden waarop de speciaal voor iemand met dementie uitgezochte muziek is gezet: een wenslijst met maximaal dertig liedjes. In Groningen en Drenthe kent men het fenomeen 'dementheek' (o.a. in [Leek](#), [Meppel](#), [Hoogeveen](#) en [Steenwijkerland](#)). In die gevallen gaat het echter om een advies- en informatiepunt dat losstaat van de bibliotheek.

Landelijke Dienstverlening Bladmuziek goes social

Anne Marie Roetgerink van de Landelijke Dienstverlening Bladmuziek verzorgd door Musidesk van Rijnbrink is nu ook te volgen op [twitter](#) en [facebook](#). Zij post daar berichten over bladmuziek in het algemeen en over de Landelijke Dienstverlening Bladmuziek in het bijzonder. #LDB. Volgen maar!

Frans-Vlaams liedboek uit 15e eeuw opgedoken

De Alamire Foundation (International Centre for the Study of Music in the Low Countries), is in het bezit gekomen van een bijzonder zeldzaam Frans-Vlaams manuscript van een liedboek uit de 15e eeuw. In het boekje staan zo'n 50 liederen, waarvan er 12 tot nog toe onbekend waren. Van dergelijke "chansonniers" uit deze periode bestaan er wereldwijd slechts 6 exemplaren.

Het handschrift bevat geen namen van componisten. Door 38 stukken ook in andere chansonniers uit die tijd terug te vinden, konden wetenschappers hen identificeren en toeschrijven aan vooraanstaande 15e-eeuwse Frans-Vlaamse meesters zoals Gilles Binchois en Johannes Ockegem. Van de 12 onbekende stukken is ook de componist onbekend.

De Leuvense musicoloog David Burn noemt de vondst "bijzonder belangrijk". "Het boekje is uitstekend bewaard gebleven waardoor we van sommige liedjes eindelijk de volledige tekst in ons bezit hebben. Bovendien zijn ook de poëtische teksten van 10 van de 12 onbekende stukken volledig nieuw."

De Alamire Foundation kon het liedboek, dat voorlopig de naam "het Leuven Chansonier" kreeg, aankopen met de financiële steun van het Fonds Léon Courtin-Marcelle Bouché van de Koning Boudewijnstichting en plaatste het boek

reeds online. Binnenkort wordt een facsimile uitgebracht die opgedragen wordt aan Herman Vanden Berghe, de vroegere voorzitter van de Alamire Foundation die begin dit jaar overleed.

Het Leuven Chansonier werd al gedigitaliseerd door ons Alamire Digital Lab. Bekijk de beelden op <http://www.idemdatabase.org> (ga akkoord met de voorwaarden, pas dan is het Leuven Chansonier in te zien).

Een aantal stukken uit dit liedboek zullen op 11 juli klinken in The Cloisters in New York. Er wordt gesproken over uitvoeringen dichterbij huis.

Muziek in de metro

- Muziek in de media -

Het Gemeentelijk Vervoerbedrijf van Amsterdam (GVB) is begonnen met een proef met muziek op alle ondergrondse metrostations. De muziek is te horen via de omroepinstallaties op de stations Amsterdam Centraal, Nieuwmarkt, Wibautstraat, Weesperplein en Waterlooplein. Wat er te horen is, hangt af van het moment van de dag. Zo horen reizigers 's ochtends vroeg en in de spits een afwisseling van rustgevende muziek en natuurgeluiden, maar galmt er 's middags wat meer energieke muziek over de perrons. Het GVB wil met de muziek de reisbeleving op metrostations verbeteren.

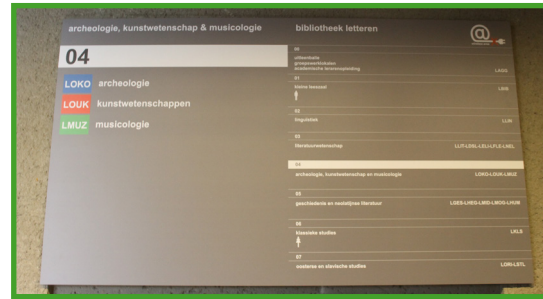
Collecties muziekwetenschap in Leuven

Omdat er aan de universiteit in Leuven een opleiding Muziekwetenschap is, leek het me leuk om een bezoek te brengen aan de bibliotheekcollectie en aan de collega/vakgenoot die daar verantwoordelijk voor is. Op 5 mei 2017 was ik daar van harte welkom, en had ik een afspraak met Melissa Portaels, de collectie-expert voor muziek.

– Noor Breuning –

Ik bezocht haar eerst in het documentatiecentrum MATRIX op de Minderbroedersstraat. Daar bevindt zich de collectie vakliteratuur, partituren en audio-opnames van muziek van na 1950. Het documentatiecentrum is er niet alleen voor de studenten en medewerkers van de universiteit, maar voor iedereen die geïnteresseerd is in muziek van na 1950: musici, muziekdocenten, conservatoriumstudenten en andere belangstellenden. In de leeszaal van het documentatiecentrum kun je terecht om partituren in te zien, opnames te beluisteren en vakliteratuur te bestuderen. MATRIX onderhoudt een database over Vlaamse componisten en geeft publicaties uit over werk van Vlaamse componisten. Er zijn Erfgoedprojecten: onuitgegeven werken van Vlaamse com-

ponisten worden beschikbaar gesteld voor het publiek, en er wordt samengewerkt met andere instellingen om het muzikale erfgoed van de toekomst te waarborgen. Jaarlijks vindt in september en oktober in Leuven het Festival Muziek van de 20ste en 21ste eeuw plaats.

Novecento en Transit

Dit festival bestaat uit het onderdeel Novecento voor muziek uit de 20ste eeuw, en het onderdeel Transit, voor nieuwe muziek. MATRIX werkt mee aan een project waarin het artistieke archief van het Transit festival ontsloten wordt. Naast documentatie en erfgoed is educatie een belangrijke activiteit van MATRIX. Het doel is om kinderen en jongeren vertrouwd en gevoeliger te maken voor nieuwe uitdrukkingsvormen in de muziek. Er worden diverse workshops georganiseerd, en het bijbehorende materiaal is ter inzage in het documentatiecentrum.

Letterenfaculteit

Na een uitgebreide rondleiding in het documentatiecentrum wandelden Melissa en ik naar het Erasmushuis aan de Blijde Inkomststraat. In het Erasmushuis is de bibliotheek van de Letterenfaculteit gehuisvest. Op de verdiepingen 2 tot en met 7 zijn verschillende collecties. Elke collectie is op de verdieping waar ook de docenten en onderzoekers hun werkplek hebben, waardoor de collecties heel goed toegankelijk zijn. Dat lijkt me een ideale combinatie. De collectie Muziekwe-

tenschap is, samen met die van Archeologie en Kunstwetenschappen, op de vierde verdieping. De collectie is ingedeeld volgens de UDC codes en bevat veel muziekhistorische literatuur, een belangrijk aandachtsgebied in Leuven. Hier kan men terecht voor literatuur over muziek van voor 1950.

Schitterende studiezaal

Melissa had voor mij ook gratis toegang geregeld voor de Universiteitsbibliotheek op het Ladeuzeplein, die ook voor toeristen te bezoeken is. Een prachtig gebouw met toren, waar we ook op zijn geweest. Vanaf de toren heb je een mooi uitzicht over de stad en omgeving. Deze Universiteitsbibliotheek huisvest de Bijzondere Collecties en een schitterende studiezaal. Als bezoeker mag je

in het middendeel komen en er niet verder door lopen; de studenten moeten zich kunnen concentreren. Heel goed dat die regel er is, en vanaf dat middenstuk heb je al een prachtig overzicht over de ruimte.

Nadat Melissa me deze 3 locaties had laten zien, ging zij terug naar MATRIX en heb ik nog verder rondgekeken in de Universiteitsbibliotheek en de collectie in het Erasmusgebouw. In de middag ben ik teruggegaan naar MATRIX waar ik Melissa weer ontmoette en waar ik nog uitgebreid in de literatuur heb zitten neuzen. En we raakten nog

aan de praat over nieuwe muziek. Melissa vertelde me over de componisten Helmut Lachenmann en Salvatore Sciarrino, die klanken die altijd als bijgeluiden werden beschouwd juist opnemen in hun composities. Zo kun je een heel rijk klankenspectrum ervaren. Ik vind het heerlijk om met iemand te praten die zoveel van muziek weet, en er zijn weer nieuwe werelden voor me open gegaan. Alles bij elkaar was het een bijzonder inspirerende dag!

Harry Potter met orkest

- Muziek in de media -

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest speelt eind augustus en begin september live mee met de tweede Harry Potter-film. In de Doelen in Rotterdam brengt het orkest de muziek van Harry Potter en de Geheime Kamer ten gehore. Deze shows zijn onderdeel van Harry Potter in Concert, een reeks filmvertoningen met live orkestbegeleiding. In verschillende steden in de wereld worden de Harry Potter-films op deze manier vertoond. Rotterdam had vorig jaar de Europese primeur. Het Rotterdams Philharmonisch Orkest speelde toen live mee met Harry Potter en de Steen der Wijzen. Vorig jaar waren de concerten in korte tijd uitverkocht. Men verwacht een wederom succesvolle reeks.

Verschenen

Singing in the brain

Flaptekst: Erik Scherder speelt viool. Hij kan er nog niet veel van, maar het oefenen en het bezig zijn met muziek stimuleert zijn hersenen. Hij wordt er fit van – en gelukkig. Muziek, op wat voor manier dan ook beleefd, professioneel of zomaar, passief of actief, kan wonderen doen. In *Singing in the brain* beschrijft Scherder hoe. Een aantal bijzondere mensen komt voorbij: de violist die een aardbeving overleefde, het meisje dat uit een coma ontwaakt door haar lievelingsmuziek, de verlamde gitarist die componist werd, de eeneiige tweeling die geen melodie kan volgen maar ritmisch geniaal is. Waarom wordt een liedje een hit? Waarom houden we van droevige muziek? Dit boek beantwoordt alle vragen over hersenen en muziek.

Boeiende wetenschap wordt afgewisseld met unieke casestudy's. De meest bevlogen professor van Nederland vertelt zoals alleen hij dat kan: met vaart, vaardigheid en een groot inlevingsvermogen.

Singing in the brain : over de unieke samenwerking tussen muziek en de hersenen

Erik Scherder

Athenaeum-Polak & Van Gennep

ISBN: 978-90-253-0703-5

Troost in muziek

De Matthäus-Passion van Bach is een van de meest geanalyseerde muziekmonumenten op aarde, maar echt de vinger erachter krijgen lukt toch niemand. Vooral het antwoord formuleren op de vraag waarom juist dit werk zo kan ontroeren en troosten kan alleen via omtrekkende bewegingen. De filosoof Hendrik Opdebeeck (verbonden aan de Universiteit van Antwerpen), verzamelde in dit boek essay's en interviews van en met een aantal Nederlandse maar vooral Belgische

Bachspecialisten. Daarbij dirigenten als Sigiswald Kuijken, Jos van Veldhoven en Ton Koopman, een radiomaker (Werner Trio), filosofen, instrumentalist en zelfs een priester. Het gaat over de noten, de teksten en de religieuze aspecten. Er komen gelovigen en niet-gelovigen aan het woord. En zo wordt er

een meerstemmig (polyfoon) onderzoek gedaan naar de kracht van muziek en van die Bach in het algemeen en van de Matthäus in het bijzonder. Vooral de gevorderde Bach- en Matthäusliefhebbers zullen er veel inzichten en aanknopingspunten in vinden die bij een nieuwe luisterbeurt hun doorwerking zullen hebben.

Troost in muziek : een polyfone blik op de Mattheuspassie

Hendrik Opdebeeck

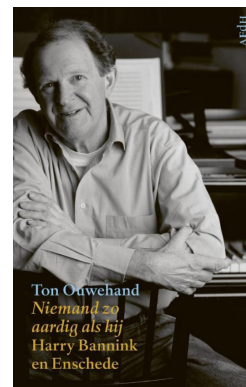
Pelkmans Pro

ISBN: 978-94-6337-056-1

Niemand zo aardig als hij

Nikkelen Nelis, De tearoom tango, Freki, Het zal je kind maar wezen, Deze vuist op deze vuist, tientallen liedjes van Willem Wilmink, honderden liedjes voor Sesamstraat, het leeuwendeel van de liedjes van Annie MG Schmidt, ze werden allemaal van muziek voorzien door Harry Bannink, Nederlands beste en tegelijkertijd minst bekende componist. Journalist Ouwehand (Twentsche

Courant Tubantia), is sinds zijn jeugd fan van Bannink en richtte een tweedelig monumentje voor hem op. In dit eerste deel gaat het vooral

over de Enschedese jaren van Bannink. Hij woonde er tot zijn dertigste. Ouwehand probeert tegelijkertijd de pianist dezelfde status te laten krijgen als Willem Wilmink, de Enschedeër die al een park, een straat en een theater naar hem vernoemd kreeg. Bannink moest het doen met een stukje stoep. Deze queeste is

verweven met zijn eigen warme herinneringen aan de liedjes van Bannink. Dat resulteerde in een onderhoudend en met foto's geïllustreerd verslag over de vrolijke strijd voor een passend eerbetoon. Een tweede deel, over de nalatenschap van Bannink, is in voorbereiding.

Niemand zo aardig als hij : Harry Bannink in Enschede

Ton Ouwehand

AFdH

ISBN: 978-90-72603-913

De zon en de maan en de Rolling Stones

Hoeveel boeken over The Rolling Stones heeft de wereld nodig? Zeker omdat de muzikale ontwikkelingen van de 'greatest rock 'n roll band of the

world' nu toch al een paar decennia niet erg spraakmakend zijn, om het zacht uit te drukken. Toch biedt journalist Cohen genoeg verrassends voor fans om dit boek in een ruk uit te lezen.

Cohen (1968) kent geen wereld zonder de Stones, de zon en de maan, zoals Keith Richards het uitdrukte, toen de in de

jaren '90 nog jonge journalist mee-reisde met de Voodoo Lounge tour. Hij was van jongsaf fan en viel met zijn neus in de boter. In dit boek weeft hij zijn ervaringen alle jonge fan kunstig samen met zijn volwassen omgang met de bandleiden. Hij analyseert de 'bromance' tussen

VNK wordt Koornetwerk Nederland

- Muziek in de media -

De Vereniging van Nederlandse Korenorganisaties (VNK) heet per juni officieel: Koornetwerk Nederland. De nieuwe organisatie gaat zich profileren als het centrale aanspreekpunt voor de Nederlandse koorsector. Koornetwerk Nederland vertegenwoordigt ruim 140.000 amateurkoorzangers vanuit de aangesloten korenbonden. Met de verandering van de organisatiestructuur kan voortaan ook iedere andere organisatie die zich zonder winstoogmerk inzet voor de Nederlandse koorsector lid worden. Met meer dan 1,7 miljoen actieve koorzangers -amateurs en professionals- is de koorsector veruit de grootste kunstensector van Nederland. Koornetwerk Nederland ontwikkelt meerjarenbeleid en initiatieven om zichtbaarheid en draagvlak van de Nederlandse koorsector te verbeteren en kwaliteitsontwikkeling en educatie te borgen voor de toekomst. www.nederlandsekoorenorganisaties.nl

Mick en Keith en blijft ondertussen kritisch. Zo meent hij dat na Exile on Mainstreet (1972) op een aantal nummers na geen artistiek hoogtepunten meer zijn en dat de Stones vooral tot een 'zakelijk contract' verworpen zijn. Maar een fan is hij nog steeds. En daarvan getuigt ook zijn samenwerking met Jagger aan HBO-serie Vinyl (over de muziekindustrie in de jaren '70).

De zon en de maan en de Rolling Stones

Rich Cohen

Spectrum

ISBN: 978-90-00-33655-5

Muziekverkopende deed je zo

Flaptekst: Een persoonlijke geschiedenis, maar ook een beeld van de muziekverkoopbranche in Nederland vanaf 1945.

Een verhaal over passie, over vinyl, cassettes, CD's, Spotify en weer over vinyl. Peter Stribos was muziekverkoper, vanaf de jaren 60 tot 2001 als drijvende kracht achter een zelfstandige muziekspecialzaak, daarna als medewerker van een muzieketen.

Hij schreef concert- en plaatrecensies, toneelstukken. 'Muziekverkopende deed je zo' is een geschiedenis, een analyse en een liefdesverklaring.

Muziekverkopende deed je zo

Peter Stribos

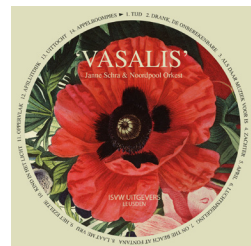
Bullseye Publishing

ISBN: 978-94-91920-35-6

Vasalis

In 2014 toerde zangeres Janne Schra (Room Eleven, DWDD) samen met de bigband Noordpool Orkest met een Vasalis-programma. De onverslijtbare gedichten van een van Nederlands meest geliefde auteurs werden op muziek gezet en transformeerden daarmee tot prachtige lie-

deren. Deze uitgave is weerslag van het maakproces van de concertreeks met een cd waarop

studio-opnames van een aantal van de uitgevoerde liederen. Het zijn prachtige arrangementen. Fraaie melodiën op een bedje van warme bigbandklanken die zich tussen jazz en pop bewegen. Met klassiekers

als Tijd, Afsluitdijk, Appelboompjes en Luchtspiegeling. In het boekje vertellen Janne Schra en arrangeurs Reinout Douma en Vincent Veneman over het verloop van het project en de muzikale overwegingen bij de diverse gedichten/liederen. Met de complete teksten en een aantal foto's in zwart-wit. Hoewel het werk van Vasalis tijdloos is, staat deze nieuwe jas haar erg goed en valt ze weer even extra op in het literaire landschap.

Vasalis

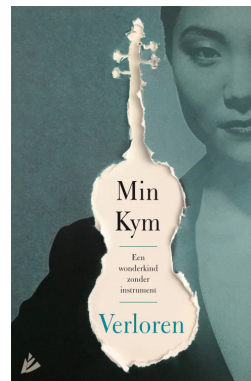
Janne Schra & Noordpool Orkest

ISVW Uitgevers

ISBN: 978-94-92538-14-7

Verloren

De violiste Min Kym was een wonderkind. Wat haar al vervreemde van haar leeftijdgenootjes. Met een Koreaanse achtergrond (gehoorzaamheid en traditie) en opgroeiend in Engeland (plicht tot zelfontplooiing), werd het gevoel nergens bij te horen alleen maar groter. Maar met haar viool

had ze een perfecte relatie. Via een hoge lening kon ze aan een Stradivarius komen waarmee ze een symbiotische relatie ontwikkelde. En die viool werd gestolen. Min Kym raakte in depressie. Toen de viool na drie jaar werd teruggevonden kon ze het instrument wegens complicerende factoren niet terugkopen. Nu

speelt de violiste op een Amati (ook geen miselijke viool). Dit is in het kort de inhoud. Maar je moet het lezen. Min Kym kan naast uitstekend viool spelen ook ontzettend goed schrijven. In zachte, heldere zinnen, vol oorspronkelijke beeldspraak en stijlvol verwoorde emoties. Niet alleen kun je je als eenvoudig burger verplaatsen in een wonderkind, je begrijpt ook hoe die intieme relatie met een instrument werkt. Een prachtboek dat zelfs mensen zonder grote affiniteit voor klassieke muziek enorm zal boeien.

Verloren : Een wonderkind zonder instrument

Min Kym

Hollands Diep

ISBN: 978-90-488-3324-5

Nina Simone

Ze was net zo fragiel als ze sterk was, net zo kwetsbaar als inspirerend. Ze kon een zaal volkomen platspelen, maar ze kon ook furieus en zeer onaangenaam zijn. Nina Simone was een formidabele artiest met een getroebleerd leven. Ze overleed in 2003 nadat ze al jaren aan het wegwijnen was als gevolg van haar in alcohol gemarineerde bipolaire stoornis. Haar muziek

leeft voort: Feeling good, Sinnerman, I loves you Porgy, My baby just cares for me, nummers die je regelmatig hoort in series en commercials. Een unieke mix van soul, folk, Bach en jazz. Er kwam een documentaire (What happened, Miss Simone, 2014) en een speelfilm (Nina, 2016). De muziekjournalist Light schreef

deze biografie op basis van de research voor die film. Feit van fictie onderscheiden is al moeilijk genoeg wat Nina Simone betreft, niet in de laatste plaats door haar zelf bewerkstelligd. Light plaatst alles in perspectief, nuanceert, heeft liefde voor zijn onderwerp en schreef de beste biografie tot nu toe. Met een fotokatern en een zorgvuldig

samengestelde discografie (een helse klus in Simone's, geval vanwege de vele labels en roof-releases).

Nina Simone

Alan Light

Xander Uitgevers

ISBN: 978-94-0160-657-8

Datavrije muziek wordt trend

- Muziek in de media -

Provider T-Mobile mag doorgaan met het aanbieden van 'datavrije' muziek - onderweg luis-teren naar streamingdiensten als Spotify of Deezer zonder dat dat ten koste gaat van de data-bundel op de smartphone.

De Autoriteit Consument & Markt (ACM) zegt niet in beroep te zullen gaan tegen het besluit dat de Rotterdamse rechter in april nam.

Die besloot dat de Nederlandse wet voor netneutraliteit indruist tegen de ruimere regels die in heel Europa gelden. T-Mobile brengt niets in rekening voor dataverkeer naar zo'n 30 muziekdiensten en online radiozenders. De strikte Nederlandse interpretatie van netneutraliteit - onbevooroordeelde doorgifte van alle data - wankelt. Het is wachten op andere providers die ook onbeperkt muziek als dienst gaan aanbieden.

Onbewoond eiland (36) *De favoriete muziek van... Heleen van Wessel*

Heleen van Wessel werkt sinds 16 januari 2017 bij de mediatheek van Artez Conservatorium Enschede.

Haar werkzame leven begon in 1987 bij de NOS Fonothek als catalogiseerder.

Daarna werd ze senior-documentalist bij het Film- en Beeldbandarchief, NAA, AVAC en tenslotte bij het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Ze besloot haar carrière bij de omroep als Media-Manager Instroom bij Beeld en Geluid

Tja best een gekke vraag, welke CD's neem je mee naar een onbewoond eiland (opluchting, er is in ieder geval stroom). In eerste instantie wilde ik er geen meenemen want met wie moet je het er dan over hebben, er is niemand met wie je je fantastische keuze delen. Hmmm, best saai. Ja of er moet een bal aanspoelen waarop je een gezicht tekent en die dan je kameraad wordt (als in 'Cast away' met Tom Hanks) en alles mooi vindt wat jij ook mooi vindt maar dan zit je voor dat je het weet in een filterbubble.

En ja ik wil Spotify ook mee. Mijn afspeellijst Franse chansons wil ik ook hebben op dat verdoemde eiland. En mijn discolijst met Earth Wind and Fire, Rufus & Chaka Khan, Commodores etc. Pfiew, zo'n eenvoudige vraag als het lijkt is het dus niet. Maar goed, bij dezen mijn poging en in willekeurige volgorde:

Symfonie nr. 3 opus 36 van componist Henryk Gorecki, uitgevoerd door Danish National Symphony Orchestra o.l.v. John Axelrod en Isabel Bayrakdarian (sopraan)

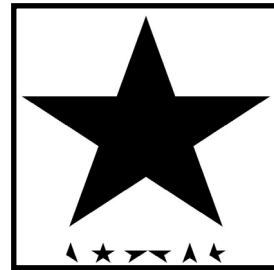
Symfony nr 3, ook wel Klaagzangsymfonie, werd in 1976 door Gorecki geschreven en was zijn

stijlbreuk met seriële muziekstijl. Er wordt aan dit werk wel het één en ander aan religiositeit toegeschreven. Ik hoor dat niet, ik hoor diepe bassen, prachtige melodieën, opbouwende spanning, ontlading, troost, ademhalen en het golven van de zee (wat dan weer goed uitkomt op zo'n eiland).

David Bowie Blackstar

Lastige keuze want ik wil eigenlijk ook de dubbel-live-cd 'Stage' mee. Met onder meer gitarist Carlos Alomar, drummer Dennis Davis.

Beste live album van Bowie in mijn opinie. Maar het wordt toch 'Blackstar', het meest nog vanwege de 'food for thought' op het album, de instrumentatie, teksten en Bowie's stem, alles deugt aan dit album.

Laura Mvula with Metropole Orkest

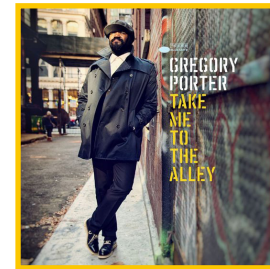
(Staat hier ook als eerbetoon aan het door Halbe Zijlstra en companen geteisterde Metropole

Orkest dat ondanks alles nog steeds staat als een huis en leeft). Materiaal van Britse singer songwriter Laura Mvula's album 'Sing to the moon' in fraaie orkestbewerkingen en opgenomen in de Abbey Road Studio's. Mooie productie waarvan het arrangement 'Father Father' misschien wel mooier is dan het origineel.

Gregory Porter Take me to the alley

Wow, wat een stem! En wow, die precies goede begeleiding van Yosuke Sato (alt-sax), Aaron James (bas), Emanuel Harrold (drums), Ondrej Pivec (orgel), Chip Crawford (piano), Tivon Pennicott (tenor-saxofoon), Keyon Harold (trompet), Alicia Olatuja, Kem en Lalah Hathaway (achtergrondzang). Geproduceerd door Porter en Kamau Kenyatta.

Favo track is 'Take me to the alley'. Ga ervoor zitten, luister die track tenminste 6 keer, 1 keer voor het geheel en om er verliefd op te worden, de 2e keer voor de fantastische pianopartij, de 3e keer voor de drummer die alles precies goed neerzet, de 4e voor de baspartij en de vijfde keer voor die prachtige stem van Alicia Olatuja die om Porter heen weeft en de zesde keer voor de trompet.

Vier laatste lieder van Richard Strauss, uitgevoerd door Jessey Norman en Gewandhausorchester Leipzig o.l.v. Kurt Masur

Dit gaat mijn hele volwassen leven al overal mee naar toe dus ook naar dat onbewoonde eiland.

Normans ongeëvenaarde interpretatie van tekst en muziek, prachtig begeleid door het Gewandhausorchester. De composities van Strauss die duiding gegeven aan de gedichten van Herman Hesse en Joseph von Eichendorff. Eeuwige schoonheid.

Nu ja, en dan moet hier mijn lijstje eindigen, heel jammer want ik had ook nog wel Killing Joke mee willen nemen, Dokter Watjes, Eric Vloei-mans, De Staat, Zaz, Kovacs, New Cool Collective, Robert Plant, Selah Sue, London Symphony Orchestra o.l.v. Michael Tilson Thomas, Barbara Hendricks en liederen van Samuel Barber, Pianoconcert nr 3 van Rachmaninov met Ashkenazy, Concertgebouworkest o.l.v. Haitink, Triggerfinger, Red Hot Chili Peppers, Bach's Matthäus-Passion door Reinbert de Leeuw met Holland Baroque, het Nederlands Kamerkoor en onder meer Andreas Wolf (Christus), Benedikt Kristjánsson (evangelist), nog meer Gregory Porter met Metropole Orkest (kijk op youtube naar het concert in Paradiso) etc....

Colofon Nieuwsbrief

NVMB
Nederlandse Vereniging van
Muziekbibliotheken,
Muziekarchieven en
Muziekdocumentatiecentra

jaargang 21, nummer 2,
juni 2017
issn: 1567-116x

Kopij voor de Nieuwsbrief per
e-mail naar Ria Warmerdam:
ria.warmerdam500@gmail.com

Redactie
Ria Warmerdam
(NBD Biblion, Zoetermeer)

Logo: Willem Warmerdam

Webmaster
Eric van Balkum

nvmb website: www.nvmb.nl

Collectie

Copyright

Informatie

Innovatie

Netwerk